

Magdalena ROMAN
Politechnika Częstochowska

INWESTYCJE W GMINIE NIEMIECKIEJ

Streszczenie: W artykule przedstawiono analizę inwestycji w gminie niemieckiej w latach 2001-2006. Z badań wynika, że w większości badanych lat występuje duża stabilność w planowaniu nakładów na poszczególne działy. Brak zgodności dla nakładów inwestycyjnych występuje w latach 2001 i 2002.

1. WPROWADZENIE

Celem pracy było przedstawienie inwestycji w gminie niemieckiej w poszczególnych działach i stwierdzenie czy nakłady inwestycyjne na poszczególne działy w latach 2001 – 2006 są stabilne (czy w określone działy w badanych latach są preferowane w przyznawaniu środków na inwestycje).

Podejmowanie decyzji jest procesem złożonym będącym aktem wyboru jednej możliwości z wielu wariantów. Wśród istniejących możliwości rozwiązania problemu porównuje się i wybiera wariant optymalny, aby skutek podjętej decyzji był efektywny. Występująca w praktyce funkcjonowania i rozwoju organizacji wielość sytuacji decyzyjnych wymaga podejmowania różnorodnych decyzji i ich wzajemnego przenikania. Podejmowane w każdej organizacji decyzje tworzą złożony układ działań prowadzących do realizacji zamierzonych celów.

Samorządność w Niemczech w sensie prawnym oznacza realizowanie przez samodzielne jednostki administracyjne na własną odpowiedzialność publicznych zadań administracyjnych na podstawie prawnego upoważnienia lub przydziału pod prawną kontrolą ze strony państwa. Pojęcie samorządu w niemieckim prawie w przeciwieństwie do ustawodawstwa polskiego jest pojęciem przeciwnym do pojęcia administracji państwowej i oznacza administrowanie bez pośrednictwa państwa dokonywane przy pomocy organów państwowych. Samorządność gmin zagwarantowana jest na szczeblu federalnym w Konstytucji oraz na szczeblu krajów związkowych. Gminy istnieją na dwóch płaszczyznach: jako elementy struktury administracyjnej, samorządność zagwarantowana jest podmiotowo i przedmiotowo (podmiotowo oznacza prawo gminy do skargi konstytucyjnej kraju związkowego oraz prawo gmin do skargi przeciwko działaniom ze strony państwa, przedmiotowo oznacza gwarancję pakietu zadań, ochronę istnienia gminy przed zmianami, gmina może być rozwiązana lub zmieniony może być jej charakter tylko w przypadku, gdy przemawia za tym dobro publiczne). Gminy leżą w kompetencjach konstytucyjnych poszczególnych krajów związkowych. Konstytucje we wszystkich krajach związkowych stanowią o budowie państwa z podziałem na płaszczyzny administracyjne. Głównym elementem tej struktury są gminy. Ustawa zasadnicza na szczeblu federalnym oraz na szczeblu kraju związkowego gwarantują

gminom prawo regulowania spraw miejscowej wspólnoty na własną odpowiedzialność. Sprawy gminy dotyczą m.in.: decyzji mieszkańców dotyczące wspólnego zamieszkiwania gminy, zasady miejsca - obszaru gminy, wykonywania zadań na obszarze gminy¹. Gwarancja samorządności zapewnia gminom prawo do prowadzenia interesów na własną odpowiedzialność w ramach prawa do zrzeszania się. Własna odpowiedzialność oznacza wolność kształtowania stosunków prawnych, prawo swobodnego uznania oraz prawo wydawania poleceń. Oznacza wolność w kwestii czy, kiedy i jak będzie prowadzona przez gminę działalność w formie zrzeszania się. Określenie własna odpowiedzialność to samodzielne i niezależne kształtowanie woli w kwestiach organizacyjnych, personalnych oraz realizowanie swych zamiarów przez gminę przy pomocy własnych środków. Mowa tu jest zatem o suwerenności organizacyjnej, personalnej oraz finansowej i administracyjnej. Gminy posiadają kompetencje normotwórcze. Oznacza to, iż mogą wydawać akty prawne, w szczególności sporządzać statuty, wydawać akty administracyjne oraz działać w zakresie prawa rozjemczego i prywatnego. Gmina ma obowiązek tworzenia regulacji prawnych odnośnie tych zadań, których wykonanie należy do jej obowiązków. Ustawodawca może pozbawić gminę prawa wykonywania zadania i przenieść je na inny podmiot praw, np. na kraj związkowy bądź na powiat (przeniesienie w górę) bądź też zadanie może być przeniesione na inną gminę. Może stać się tak jednak tylko wtedy, kiedy wymaga tego dobro gminy i kiedy dobro jest ważniejsze niż konstytucyjna gwarancja podziału kompetencji zawarta w art. 28 Konstytucji. Na ogół przypadkami, kiedy gmina pozbawiana jest prawa wykonywania zadania są kwestie dotyczące ochrony środowiska naturalnego lub zapobieganie epidemiom.

Z punktu widzenia zarządzania jednostkami samorządu terytorialnego sprawne i skuteczne funkcjonowanie tych jednostek oraz integracja społeczna odgrywa bardzo istotną rolę. Sprawność działania w jednostce samorządu terytorialnego związana jest m. in. z: podziałem terytorialnym (wielkość obszaru), czy też z liczbą szczebli zarządzania. Jednostka samorządu terytorialnego musi posiadać niezbędną liczbę jednostek, środki finansowe i inne do prawidłowego funkcjonowania. Skuteczność można zdefiniować jako możliwość danej jednostki do zatrudniania pełnoetatowych pracowników, korzystania z porad specjalistów oraz właściwego nadzoru i kontroli nad jednostkami. Integracja społeczna w ramach danej gminy związana jest z identyfikacją mieszkańców z daną gminą czy powiatem, jasną i przejrzystą strukturą organizacyjną, decentralizacją zadań publicznych. Proces decyzyjny przebiegający w samorządzie terytorialnym jest bardzo złożony i długotrwały, mający niejednokrotnie charakter kolegialny. Jest to spowodowane koncentracją organów podejmujących decyzje w samorządzie terytorialnym. Samorząd terytorialny w procesie gospodarowania realizuje zadania polegające na zarządzaniu mieniem i finansami, stymulowaniu rozwoju lokalnego, a także na działaniach interwencyjnych.

2. OPIS METODY BADAWCZEJ- KORELACJA RANG

Często rzeczywiste obserwacje zastępuje się ich rangami i oblicza się zamiast klasycznych współczynników korelacji specjalne mierniki związku rang. Powoduje to znaczne uproszczenie obliczeń numerycznych. Warto nadmienić, że rangi mogą być stosowane tam, gdzie dokładność obliczeń może być mniejsza. W pewnych przypadkach

---

¹ Gern A., Kommunalrecht Baden-Wuerttemberg, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2003, s. 77.

nie można dokonać pomiaru interesujących nas wielkości, a dostępne są jedynie informacje porządkujące. Na podstawie tych informacji zebrane obserwacje można ustawić w pewien ciąg, przy czym przyjmuje się, że każda następna obserwacja jest „gorsza” od poprzedniej w zależności od przyjętego kryterium porządkującego. Po utworzeniu takiego ciągu przyporządkowuje się kolejnym obserwacjom rangi, przy czym obserwacji najbardziej „korzystnej” nadaje się rangę 1 aż do rangi n , odpowiadającej obserwacji „najgorszej”. Jeżeli istnieje m ciągów uporządkowanych w opisany poprzednio sposób, to możliwe staje się obliczenie mierników zgodności rang w rozpatrywanych ciągach. Najczęściej stosowanym miernikiem w przypadku $m = 2$ jest współczynnik korelacji rang Spearmana. Jeżeli przez d_i oznaczy się wielkość

$$d_i = a_{1i} - a_{2i} \quad (1)$$

gdzie:

a_{1i} - ranga przypisana i -tej obserwacji z pierwszego ciągu,

a_{2i} - ranga przypisana i -tej obserwacji z drugiego ciągu,

to współczynnik korelacji rang Spearmana r_d określony jest zależnością:

$$r_d = 1 - 6 \sum_{i=1}^n \frac{d_i^2}{n(n^2 - 1)} \quad (2)$$

Jeżeli współczynnik r_d przybiera wartości równe 1, to występuje idealna zgodność rang w obu porównywanych ciągach, jeżeli $r_d = -1$, to występuje maksymalna niezgodność rang.

3. ANALIZA NAKŁADÓW FINANSOWYCH PONIESIONYCH NA INWESTYCJE W GMINIE NIEMIECKIEJ

Zebrane dane przedstawione poniżej dotyczą gminy Ravensburg w Badenii Württembergii. W gminie polskiej wyróżnia się dwadzieścia działów a w gminie niemieckiej tylko połowę - dziesięć działów. Działy w gminie niemieckiej mają szerszy zakres i dlatego jest ich o połowę mniej niż w gminie polskiej.

W rozpatrywanym przypadku przyjmuje się, że obserwacją najbardziej „korzystną” jest najwyższa dla rozważanego roku wielkość inwestycji w danym dziale i temu działowi przyporządkowuje się rangę 1, a kolejnym obserwacjom przypisuje się kolejne rangi, aż do rangi n (n odpowiada ilości działów - $n = 10$). Rangi przyporządkowuje się oddzielnie działom w kolejnych latach 2001 – 2006. Analizę korelacji rang przeprowadzono również dla nakładów na inwestycje w budżecie gminy niemieckiej. Zakres danych wyjściowych dla gminy niemieckiej przedstawiono w Tabeli 1. Rangi przyporządkowuje się działom w kolejnych latach 2001 – 2006. Wyniki tego przyporządkowania przedstawione są w Tabeli 2.

Tabela 1. Inwestycje w gminie niemieckiej w latach 2001-2006

Działy	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Administracja publiczna	0	1 552 000	425 000	287 000	287 000	287 000
Bezpieczeństwo publiczne	0	11 500	40 000	10 000	10 000	10 000
Oświata	13 611 699	3 829 000	4 953 000	7 241 000	6 105 000	2 987 000
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	582 190	529 150	0	369 150	369 150	369 150
Opieka społeczna	9 750	237 300	410 300	515 000	515 000	515 000
Ochrona zdrowia, wypoczynek	9 062 546	2 562 890	2 212 400	1 010 000	1 000 000	1 000 000
Gospodarka mieszkaniowa	5 193 916	3 230 500	1 998 140	3 010 000	3 110 000	3 210 000
Instytucje publiczne	30 280	0	208 000	0	0	0
Polityka przedsiębiorstw podległych samorządowi i majątek odrębny	23 125	0	0	0	0	0
Ogólna polityka finansowa	0	4 459 721	4 104 935	4 491 890	4 719 708	4 943 025

Źródło: Landkreis Ravensburg, Haushaltssatzung mit Haushaltsplan, Haushaltsjahr 2003

Tabela 2 Rangi dla inwestycji w gminie niemieckiej w latach 2001-2006

Działy	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Administracja publiczna	8	5	5	7	7	7
Bezpieczeństwo publiczne	8	8	8	8	8	8
Oświata	1	2	1	1	1	3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4	6	9	6	6	6
Opieka społeczna	7	7	6	5	5	5
Ochrona zdrowia, wypoczynek	2	4	3	4	4	4
Gospodarka mieszkaniowa	3	3	4	3	3	2
Instytucje publiczne	5	9	7	9	9	9
Polityka przedsiębiorstw podległych samorządowi i majątek odrębny	6	9	9	9	9	9
Ogólna polityka finansowa	8	1	2	2	2	1

Z tabeli tej wynika, że niektórym działom w większości badanych lat, przypisuje się te same rangi. Dotyczy to oświaty, instytucji publicznych, ochrony zdrowia. Świadczy to, że podobne kwoty przeznaczono na inwestycje w tych działach. Dział bezpieczeństwo publiczne jako jedyny we wszystkich badanych latach 2001-2006 ma przypisaną tą samą rangę. Dział polityka przedsiębiorstw podległych samorządowi i majątek odrębny ma przypisaną tą samą rangę w pięciu na sześć badanych lat.

Tabela 3. Wyniki obliczeń współczynnika korelacji rang Spearmana w gminie niemieckiej

Dla lat	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006
r_d	0,4424	0,8909	0,8787	1	0,9636

Rozpatrywane są parami lata: 2001 i 2002; 2002 i 2003; 2003 i 2004; 2004 i 2005; oraz 2005 i 2006 (odpowiada to wartości $m = 2$). Dla poszczególnych par określa się współczynnik korelacji rang Spearmana r_d określony wzorem (2). Wyniki obliczeń tego współczynnika dla gminy niemieckiej podane są w Tabeli 3.

4. WNIOSKI

Z tablic^{2 3} wynika, że dla liczby obserwacji $n = 10$ (dla gminy niemieckiej) przy poziomie $\alpha = 0,05$ istotny współczynnik korelacji rang Spearmana wynosi 0,564, a przy $\alpha = 0,01$ i dla $n = 10$ istotny współczynnik korelacji rang Spearmana jest równy 0,746. Nie wszystkie wyliczone i przedstawione w Tabeli 3 wartości współczynników korelacji rang dla gminy niemieckiej wskazują na silną zgodność rang w porównywanych latach. Nie ma silnej zgodności dla nakładów inwestycyjnych w latach 2001 i 2002, dla których wyliczony współczynnik $r_d = 0,4424$ jest mniejszy od wartości statystyki 0,564 dla poziomu istotności $\alpha = 0,05$. Pozostałe pary lat z okresu 2002-2006 charakteryzują się silną zgodnością. Świadczy to o stosunkowo dużej stabilności w planowaniu nakładów na poszczególne działy.

LITERATURA

- [1] Cieślak M. (redakcja naukowa), *Prognostowanie gospodarcze. Metody i zastosowania*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.
- [2] Gern A., *Kommunalrecht* Baden-Wuerttemberg, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2003, s. 77.
- [3] Zieliński R., Zieliński W., *Podręczne tablice statystyczne*, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Warszawa 1987.

CAPITAL SPENDING IN A GERMAN DISTRICT

Summery: The paper has presented an analysis of capital spending in a German district in 2001-2006. The research shows that there is a general stability in the planning of capital spending on different branches. In 2001-2002 capital spending does not follow the pattern observed in the remaining years.

---

² Cieślak M.(redakcja naukowa), *Prognostowanie gospodarcze. Metody i zastosowania*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000, s. 302.

³ Zieliński R., Zieliński W., *Podręczne tablice statystyczne*, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Warszawa 1987.